

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. kovo 9 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavinienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), Artūro Driuko ir Jūratės Varanauskaitės, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal ieškovo A. Ž. kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gegužės 25 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo A. Ž. ieškinį atsakovui K. K. dėl skolos ir delspinigių priteisimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių sutarčių aiškinimo taisykles, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas prašė priteisti iš atsakovo 26 544 Eur skolos, 881,26 Eur delspinigių, 5 proc. procesines palūkanas.
3. Ieškovas nurodė, kad jis, kaip UAB „Medicinos bankas“ valdybos narys ir administracijos vadovo pavaduotojas finansų valdymui, 2019 m. gruodžio 18 d. sudarė su atsakovu (UAB „Medicinos bankas“ akcininku, kuriam priklausė 89,91 procento akcijų) Vadovo skatinimo sutartį, kuria šalys susitarė dėl ieškovo paskatinimo piniginiu mokėjimu už jo atsidavimą ir pagalbą bei laikymąsi kitų įsipareigojimų, siekiant kuo didesnės galimos gražos atsakovui, realizuojant banko akcijas, turtą ir (ar) verslą. Analogiško turinio sutartys buvo sudarytos ir su kai kuriais kitais banko valdybos ir stebėtojų tarybos nariais. 2020 m. liepos 3 d. suėjo sutartyje nurodytos pagrindinės premijos mokėjimo terminas, tačiau ji ieškovui nebuvo išmokėta, nors visiems kitiems valdybos nariams, su kuriais buvo sudarytos analogiškos sutartys, premijos buvo išmokėtos. Atsakovas nevykdo savo sutartinių įsipareigojimų, todėl ieškovas kreipėsi į teismą dėl savo pažeistų teisių gynimo, prašydamas priteisti skolą ir delspinigius.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. gruodžio 29 d. sprendimu ieškinį atmetė.
5. Teismas nustatė šias faktines aplinkybes:
 - 5.1. 2019 m. sausio 16 d. mirus UAB „Medicinos bankas“ pagrindiniam akcininkui, kuriam priklausė 89,91 proc. bendrovės akcijų, jas paveldėjo atsakovas, tačiau, negalėdamas naudotis paveldėtomis banko akcijomis, atsakovas nusprendė jas parduoti;
 - 5.2. 2019 m. gruodžio 18 d. tarp atsakovo ir keturių banko valdybos narių – D. K., I. K., M. A. ir ieškovo A. Ž. bei vieno stebėtojų tarybos nario – I. K. buvo sudarytos vadovo skatinimo sutartys, kurių tikslas – už piniginių atlygi užsitikrinti banko valdymo organų narių palankumą ir pagalbą sudarant paveldėto banko turto perdavimo sandorį; visos pasirašytos vadovų skatinimo sutartys yra identiškos šalių prisiimtų įsipareigojimų prasme, skiriasi tik sulygtu atlyginimo bazinis dydis;
 - 5.3. su ieškovu sudarytos sutarties preambulėje nurodyta, jog akcininkas nori paskatinti vadovą piniginiu mokėjimu už vadovo atsidavimą ir pagalbą, teikiamą akcininkui ryšium su sandoriu, taip pat už vadovo laikymąsi kitų įsipareigojimų, siekiant kuo didesnės galimos gražos akcininkui;
 - 5.4. sutartimi ieškovas, *inter alia* (be kita ko), įsipareigojo: greitai ir organizuotai teikti informaciją apie banką, patarti ir teikti paaiškinimus dėl banko veiklos, parengti duomenų kambarį dėl išsamaus pardavėjo ir pirkėjo veiklos patikrinimo, būti lojalus akcininkui, laikytis konfidencialumo, sutarties galiojimo laikotarpiu nenutraukti darbo sutarties su banku be svarbių priežasčių, nevilioti ir nepadėti kitam asmeniui pervilioti dirbti banko ar su juo susijusių bendrovių darbuotojų, vengti interesų konflikto bei nedelsiant informuoti apie kontaktus su suinteresuotais asmenimis ar apie jų paklausimus (sutarties 2.2 skyrius);
 - 5.5. sutarties 2.1 skyriuje šalys sulygo dėl pagal sutartį akcininko vadovui mokėtinos skatinamosios išmokos apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos;
 - 5.6. šalys sulygo, jog siekiamas sandoris dėl akcininko paveldėto banko turto perdavimo turi būti užbaigtas per 12 mėnesių laikotarpį (iki 2020 m. gruodžio 19 d.), šis laikotarpis įvardytas sandorio laikotarpiu, ir tuo atveju, jei šiuo laikotarpiu sandoris bus užbaigtas, akcininkas vadovui išmokės skatinamąją išmoką, kurios dydis, priklausomai nuo sandorio vertės, gali būti 6, 12 ar 15 ieškovo bazinių atlyginimų (sutarties 2.1.1 ir 1.1.18 punktai);
 - 5.7. tuo atveju, jei sandorio laikotarpiu sandoris neužbaigiamas per 6 mėnesių laikotarpį (pradinis laikotarpis), o vadovas nepadarė šiuo laikotarpiu esminio savo įsipareigojimų pažeidimo, akcininkas įsipareigojo ieškovui sumokėti skatinamąją išmoką, kuri lygi 3 bazinėms sumoms (sutarties 2.1.3 punktas);
 - 5.8. jei sandorio užbaigimas įvyksta po pradinio laikotarpio, bet per sandorio laikotarpį, pagal 2.1.1 punktą mokėtina skatinamoji išmoka (6,

- 12 ar 15 bazinių sumų) mažinama suma, kuri jau sumokėta vadovui pagal 2.1.3 punktą (3 baziniais atlyginimais) (sutarties 2.1.4 punktas);
- 5.9. ieškovo, kaip banko valdybos nario, kadencija baigėsi 2020 m. kovo 30 d., tą pačią dieną (t. y. nesuėjus pradinio laikotarpio terminui) ieškovo darbo sutartis nutraukta abiejų šalių susitarimu;
- 5.10. sutarties 2.2.3 punkte šalys susygo, jog tuo atveju, jei bankas atleidžia vadovą ne dėl esminio jo (jos) pareigų pagal taikomus įstatymus ir (ar) darbo sutartį pažeidimo, o dėl bet kokios kitos priežasties, vadovas turi teisę gauti dalį skatinamosios išmokos, proporcingai laikotarpiui, kurį vadovas tinkamai vykdė šią sutartį, nuo pasirašymo datos iki sandorio užbaigimo datos;
- 5.11. sutarties 2.2.3 punkte vadovas įsipareigojo dirbti banke ir nenutraukti savo iniciatyva darbo santykių sutarties galiojimo laikotarpiu, išskyrus atvejį
- , nurodytą 5.2 punkte;
- 5.12. sutarties 5.2 punkte šalys susygo, jog vadovas turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį po pradinio laikotarpio, t. y. 6 mėnesių nuo sutarties pasirašymo, pranešdamas apie sutarties nutraukimą prieš vieną mėnesį iki nutraukimo datos. Jei nutraukimas įvyksta iki sandorio užbaigimo, vadovui mokama tik skatinamoji išmoka pagal 2.1.3 punktą, t. y. 3 baziniai atlyginimai.
6. Teismas pažymėjo, kad, ieškovui einant UAB „Medicinos bankas“ valdybos nario pareigas, Vadovo skatinimo sutarties negatyvūs įsipareigojimai akcininkui iš esmės atitiko įstatymo nustatytus įsipareigojimus, tačiau kartu juos ir papildė, nes tam tikros Vadovo skatinimo sutarties nuostatos įpareigojo laikytis lojalumo įsipareigojimų tam tikrą terminą – 2 metus pasibaigus sutarties galiojimo terminui, t. y. net ir tuo atveju, jei pasibaigus su bendrove siejantis fiduciariniai santykiai, netekus valdymo organo mandato. Be lojalumo įsipareigojimų, šalys Vadovo skatinimo sutartyje taip pat įtvirtino pozityvias pareigas, susijusias su bendrovės finansinės veiklos rodiklių parengimu ir pristatymu potencialiems pirkėjams. Teismas kvalifikavo sutartį kaip intelektinių paslaugų teikimą už atlygį, reglamentuojamą Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.716 straipsnio. Nutraukus darbo sutartį ieškovas nustojo teikti atsakovui intelektines paslaugas, susijusias su banko pardavimu, ši Vadovo skatinimo sutarties dalis nebevykdoma dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo sandorio šalių valios.
7. Sistemškai aiškindamas sutarties 2.1.3, 2.2.3 ir 5.2 punktus teismas konstatavo, kad 3 bazinių atlyginimų išmokos mokėjimo prielaida – darbinių santykių išlaikymas banke 6 mėnesių laikotarpiu; tuo atveju, jei santykiai nutrūksta anksčiau, taikytina 2.2.3 punkte nustatyta atlyginimo tvarka, t. y. ieškovui priklausantis atlyginimas apskaičiuojamas tokiu būdu: priklausomai nuo pasiekto sandorio rezultato (vertės) susygtas atlyginimas (6, 12 ar 15 bazinių atlyginimų) dalytinas iš išdirbto laiko.
8. Atsiskaitymo su vadovu, neišdirbusiu pradinio laikotarpio, tvarka, neužbaigus sandorio, sutartyje nenumatyta, tačiau, įvertinęs tai, jog sutartyje *expressis verbis* (tiesiogiai) nenurodyta, jog tokiu atveju joks atlyginimas nemokamas, teismas nusprendė, kad vadovui priklausančio atlyginimo dydžiu apskaičiuoti taikytinas CK 6.720 straipsnio 5 dalies reglamentavimas. Kadangi galutinė data dar nėra suėjusi ir šalys byloje nekėlė klausimo dėl ieškovui sandorio neužbaigimo atveju priklausančio atlyginimo, teismas šiuo klausimu nepasisakė.
9. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal ieškovo apeliacinį skundą, 2021 m. gegužės 25 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.
10. Apeliacinės instancijos teismas atmetė ieškovo prašymą prie bylos pridėti papildomus įrodymus: 2021 m. kovo 15 d. UAB „Medicinos bankas“ išplatintus pranešimus apie akcijų pirkimo–pardavimo sutarties nutraukimą ir Europos centrinio banko (toliau – ECB) 2021 m. kovo 5 d. priimtą sprendimą dėl atsakovo kvalifikuotosios įstatinio kapitalo dalies įgijimo ir kvalifikuotosios balsavimo teisių dalies įgijimo banke, taip pat išduoti teismo liudijimą rinkti įrodymus iš Lietuvos banko, kuriam atsakovas turėjo pateikti pranešimą apie siūlomą įsigijimą. Teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovo prašomi pridėti ir išreikalauti įrodymai nei patvirtina, nei paneigia šalių įrodinėjamų aplinkybių (priimančios pirmosios instancijos sprendimą jie net neegzistavo).
11. Teisėjų kolegija, įvertinusi sutarties 2.1.2–2.1.5 punktų nuostatas, palaikė atsakovo poziciją, kad sutartimi šalys susygo dėl vienos skatinamosios išmokos, nurodytos sutarties 2.1.1 punkto a, b arba c papunkčiuose, kurios išmokėjimas yra tiesiogiai susietas su akcijų perleidimo sandorio užbaigimo laikotarpiu ir verte. Šiuo atveju sutarties 2.1.3 punkte nurodyta 3 bazinių atlyginimų išmoka laikytina galutinės išmokos dalimi – avansiniu mokėjimu, kuris sumokamas esant tam tikroms sąlygoms. Be to, tai, kad sutarties 2.1.3 punkte nurodyta ne savarankiška skatinamoji išmoka, o tik avansinis mokėjimas, patvirtina ir sutarties 2.1.4–2.1.5 punktai, kuriuose nurodyta, jog, sudarius sandorį, galutinė skatinamoji išmoka būtų mažinama pagal 2.1.3 punktą sumokėta suma. Teisėjų kolegijos vertinimu, tuo atveju, jeigu sutarties 2.1.3 punkte nurodyta skatinamoji išmoka būtų savarankiška ir nepriklausoma nuo sandorio sudarymo laikotarpio ir vertės, galutinė išmoka jau sumokėta išmokos dalimi mažinama nebūtų.
12. Pagal sutarties 2.2.3 punktą, išskyrus atvejį, nurodytą 5.2 punkte, vadovas įsipareigojo sutarties galiojimo laikotarpiu dirbti banke, t. y. eiti dabartines pareigas, ir savo iniciatyva be svarbių priežasčių nenutraukti darbo sutarties. Sutarties 5.2 punktas įtvirtina vadovo teisę vienašališkai nutraukti sutartį, tačiau tik po pradinio laikotarpio, t. y. po 6 mėnesių nuo sutarties pasirašymo. Apeliacinės instancijos teismas padarė išvadą, kad pagal šį punktą vadovui mokama 3 bazinių atlyginimų išmoka (nurodyta 2.1.3 punkte) tik tuo atveju, jei sutarties nutraukimas įvyksta po pradinio laikotarpio ir iki sandorio užbaigimo.
13. Kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad teismo posėdžio metu apklausti liudytojai taip pat nepatvirtino ieškovo teisės gauti sutarties 2.1.3 punkte nurodytą 3 bazinių atlyginimų išmoką. Apklausti liudytojai nurodė, kad 3 bazinių atlyginimų išmoką gavo, tačiau, priešingai nei ieškovas, jie banke išdirbo visą pradinį laikotarpį. Liudytojai patvirtino, kad suprato, jog norėdami gauti sutarties 2.1.3 punkte nurodytą išmokos dalį, turi išdirbti sutartyje nurodytą pradinį 6 mėnesių nuo sutarties pasirašymo laikotarpį.
14. Įvertinusi sutarties 2.1.3., 2.2.3 ir 5.2 punktus bei liudytojų paaiškinimus, teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad sutarties 2.1.3 punkte nurodyta 3 bazinių atlyginimų išmokos mokėjimo prielaida yra darbinių santykių išlaikymas banke 6 mėnesius, taip pat kad ieškovas turi teisę reikalauti tik proporcingos išmokos dalies, kuri galės būti apskaičiuota tik po sandorio užbaigimo.
15. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad, pagal sutarties 1.1.9 punktą, pradinis laikotarpis reiškia 6 mėn. laikotarpį po sutarties pasirašymo, todėl aplinkybė apie įsipareigojimų vykdymą iki sutarties pasirašymo šiuo atveju nėra teisiskai reikšminga ir nesudaro pagrindo spręsti dėl Sutarties 2.1.3 punkte nurodytos išmokos mokėjimo.
16. Ieškovo padėtis skiriasi nuo kitų banko vadovų padėties, nes, priešingai nei kitų vadovų, jo darbo sutartis buvo nutraukta neišdirbus sutartyje nurodyto pradinio laikotarpio, todėl jo atveju dėl išmokos mokėjimo turi būti taikomas 2.2.3 punktas.

III. Kasacinio skundo ir atsilepimo į jį teisiniai argumentai

17. Ieškovas kasaciniu skundu prašo panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. gruodžio 29 d. sprendimą bei Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gegužės 25 d. nutartį ir perduoti bylą Vilniaus apygardos teismui nagrinėti iš naujo; priteisti iš atsakovo bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas yra grindžiamas šiais argumentais:

- 17.1. Teismai padarė šurkštų proceso teisės normų ([CPK 2 straipsnio](#), 259 straipsnio 1 dalis, 260 straipsnio) pažeidimą – paliko neišspręstą šalių ginčą; taip nukrypo ir nuo teismų praktikos, kurioje pripažįstama, kad išspręstoje byloje neturi likti neatsakytų klausimų, palikta neišskirti, darančių išnagrinėtą bylą iki galo neišspręstą arba esančių naujo teismo ginčo tarp šalių šaltiniu ir todėl reikalaujančių papildomo teismo įsikišimo. Apeliacinės instancijos teismas, turėdamas visus reikiamus duomenis ir įrodymus, kad banko pardavimo sandoris per sutartyje nustatytą terminą nebus sudarytas, tik formaliai atmetė ieškovo ieškinį dėl sutarties 2.1.3 punkte nurodytos skatinamosios išmokos priteisimo ir visiškai nesprenė klausimu, kokia dalis tuomet priklauso ieškovui. Tokiu būdu apeliacinės instancijos teismas nutartimi užprogramavo dar vieną šalių ginčą dėl tos pačios skatinamosios išmokos (proporcingos jos dalies) priteisimo, tik jau formaliai sulaukus sutartyje nustatyto termino pabaigos, nors faktinė situacija po jo niekaip nepasikeis. Šalių ginčas liko iki galo neišspręstas, o tai neabejotinai pažeidžia ieškovo teisę į teisingą teismą.
- 17.2. Ieškovas pateikė apeliacinės instancijos teismui naujus įrodymus, kad banko pardavimo sandoris per sutartyje nustatytą terminą nebus sudarytas, šiuos įrodymus teismas 2021 m. kovo 30 d. nutartimi priėmė, tačiau vėliau, bylą nagrinėdamas iš esmės, skundžiamoje nutartyje jau konstatavo priešingai – kad ieškovo naujų įrodymų nepriima. Vien procesine prasme negalima suprasti dviejų viena kitai prieštaraujančių to paties teismo nutarčių dėl to paties procesinio veiksmo. Taip pat nutartyje nurodyti motyvai, kad pateikti įrodymai nesutvirtina su nagrinėjamu ginču, yra absoliučiai neteisingi. Ta aplinkybė, kad ieškiniu buvo prašoma priteisti 3 bazinių dydžių išmoką, nebuvo kliūtis teismams išspręsti ginčą ir tokiu būdu, kai apskaičiuojama proporcinga išmokos dalis ieškovo išdirbtam laikotarpiui ir įdėtam indėliui į sutarties vykdymą, jei teismai vis dėlto laikėsi pozicijos, kad visa išmoka ieškovui nepriklauso. Apeliacinės instancijos teismas, neišsiaiškindamas ieškovo papildomai nurodytų aplinkybių dėl banko pardavimo sandorio nesudarymo, neatskleidė bylos esmės, ginčą faktiškai paliko neišspręstą.
- 17.3. Teismai padarė materialiosios teisės normų pažeidimą – netinkamai aiškino ir taikė [CK 6.193–6.195](#) straipsnius bei, analizuodami sutarties turinį, nukrypo nuo kasacinio teismo suformuluotų sutarčių aiškinimo taisyklių: neatsižvelgė į sutarties struktūrą, skyrius, kitus sutarties punktus, pvz., 2.1.4, 2.1.5, 4.2 punktus, į sutarties sudarymo aplinkybes, tikslą, kurie suponuoja, kad atskirai į sutarties 2.1.3 punktą išskirta skatinamoji išmoka ir sutartyje nustatyta visiškai kitokia jos išmokėjimo tvarka reikiama minimalią kompensaciją sutartį sudariusiam vadovui už prisiimamas pareigas ir riziką, net jei sandoris nebus sudarytas. Be to, teismai visiškai ignoravo tikrąją šalių valią ([CK 6.193](#) straipsnio 1 dalis), šalių elgesį ([CK 6.193](#) straipsnio 5 dalis), vadovavosi vien tik rašytiniu sutarties tekstu, kuris neatitinka visų kitų bylos aplinkybių. Atsakovo tikrosios valios nebuvo galima nustatyti, nes jis nagrinėjant bylą nedalyvavo net ir teismui pripažinus jo dalyvavimą byloje būtinu. Sutarties 2.1.3 punkte nurodyta skatinamoji išmoka yra fiksuota, nekintamo dydžio ir išmokama praėjus atitinkamam laikotarpiui, t. y. 6 mėnesiams nuo sutarties sudarymo besąlygiškai, nepriklausomai nuo to, ar banko pardavimo sandoris sudarytas. Priešingai, pačioje Sutartyje įtvirtinta, kad ši skatinamosios išmokos dalis išmokama, jei sandoris neįvyksta. Tai patvirtina sutarties nuostatų visumos (o ne tik teismų nurodytų trijų sutarties punktų) sisteminis aiškinimas. Sutarties 2.1.3 punktas nėra siejamas su darbo santykių išlaikymu, juo labiau su konkrečiu tokių santykių laikotarpiu. Teismai neteisėtai ir nepagrįstai sutarties 5.2 punkte šalių aptartus vienašalio sutarties nutraukimo terminus prilygino ieškovo įsipareigojimas išlaikyti darbinis santykius su banku. Nors teismai padarė išvadą, kad prašomai priteisti išmokai išmokėti yra svarbi prielaida – 6 mėn. darbo santykių išlaikymas, tačiau neatsižvelgė į kitas svarbias aplinkybes šiai prielaidai nustatyti – ieškovas įdėjo didelį indėlį į duomenų kambario parengimą ir faktiškai šias pareigas ėjo net ilgiau nei 6 mėn. Toks aiškinimas neatitinka Vadovo skatinimo sutarties esmės, nes ieškovas būtų baudžiamas už tai, kad bankas su juo nutraukė darbo sutartį, nepaisydamas jo įdėto indėlio į sutarties vykdymą. Tokiu atveju ieškovas apskritai nebūtų sudaręs sutarties, teismų padarytos išvados dėl sutarties turinio aiškiai suponuoją nesąžiningumą ieškovo atžvilgiu. Teismų pateiktas aiškinimas yra tik formalus pobūdžio, prieštarauja teisingumo, sąžiningumo, protingumo principams. Nė vienas protingas ir atsakingas asmuo neprisimintų daugybės įsipareigojimų kitam asmeniui, iš esmės net kelerius metus varžančių jo teises ir teisėtus interesus (sutarties 3.2.2 punktas), už kurių nesilaikymą dar, be kita ko, yra nustatytos piniginės sankcijos (sutarties 4.2 punktas), nesitikėdamas už tai gauti jokio atlygio.
18. Atsiliepimu į kasacinį skundą atsakovas prašo jį atmesti, Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendimą bei Vilniaus apygardos teismo nutartį palikti nepakeistus; priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepinas grindžiamas šiais argumentais:
- 18.1. Nėra pagrindo konstatuoti, jog teismai neišnagrinėjo ginčo iš esmės ir neatkūrė teisinės taikos tarp šalių. Teismai padarė vienodą išvadą, kad ieškovas turi teisę į dalį išmokos tik po sandorio užbaigimo, pagrįstai nenagrinėjo ieškovo pateiktų naujų argumentų, kadangi neužbaigus sandorio ieškovas neįgijo teisės į jokią skatinamąją išmoką. Pagal ieškovo suformuluotą reikalavimą teismai nagrinėjo klausimą, ar ieškovas, neišdirbęs banke pradinio 6 mėn. nuo sutarties pasirašymo laikotarpio, savaime įgijo teisę į išankstinę dalies išmokos išmokėjimą, nesulaukus sandorio pabaigos. Todėl, atsižvelgdami į ieškovo pasirinktą gynybos būdą bei jo suformuluotą bylos nagrinėjimo dalyką ir apibrėžtas teismo nagrinėjimo ribas, teismai konstatavo, kad, priešingai nei teigia ieškovas, jis turi teisę reikalauti tik proporcingos dalies išmokos, kuri galės būti apskaičiuota tik po sandorio užbaigimo. Šioje byloje pagal ieškovo nustatytas teismo nagrinėjimo ribas nebuvo sprendžiamas klausimas dėl konkrečios proporcingos išmokos dalies priteisimo sudarius banko pardavimo sandorį. Toks ieškovo reikalavimas niekuomet nebuvo suformuluotas ir reikštas, taigi toks klausimas apskritai nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas. Priešingai nei kasaciniame skunde teigia ieškovas, jo nurodytos naujos (paašikėjusios) aplinkybės keičia ne tik jo paties reikalavimo esmę, tačiau šis reikalavimas yra grindžiamas visai kitu faktiniu pagrindu ir iš esmės prieštarauja ieškovo dėstomai pozicijai, kad išmokai išmokėti sandorio pabaiga apskritai neturi jokios reikšmės. Taigi, ieškovo nurodomas proceso teisės normų pažeidimas šiuo atveju neegzistuoja – teismai išsprendė visus ieškovo procesiniuose dokumentuose iškeltus reikalavimus.
- 18.2. Vilniaus apygardos teismas 2021 m. kovo 30 d. nutartimi ieškovo pateiktų įrodymų nepriėmė ir klausimą dėl jų priėmimo galutinai išsprendė išnagrinėjęs bylą iš esmės baigiamuoju procesiniu aktu.
- 18.3. Teismai nustatė visas bylai reikšmingas aplinkybes ir jas aptarė – buvo išsiaiškintos sutarties sudarymo aplinkybės ir sutarties tikslas – sklandžiai, per kuo trumpesnę terminą ir už kuo didesnę kainą parduoti banko akcijas, tokiu būdu kuo didesne grąža pasidalyti su vadovais už jų įdėtą pastangas, taip pat teisingai nustatytas sutarties sąlygų tarpusavio ryšys. Tai, kad pirmosios instancijos teismas sistemiškai išanalizavo visą sutartį, atsispindi ir pačiame sprendime – sutartis buvo aptarta nuo pat preambulės, pereita prie sutartimi vadovo prisiimtų įsipareigojimų aptarimo, detalai išanalizuotos sutarties nuostatos, susijusios konkrečiai su nagrinėjamu ginču – išmokos išmokėjimo tvarka nuo atveju, jeigu vadovas neišdirba pradinio 6 mėn. termino. Apeliacinės instancijos teismas taip pat dar kartą analizavo įvairias sutarties nuostatas, detalai pasisakė dėl išmokos išmokėjimo tvarkos ir sąlygų, dar kartą įvertindamas sutarties tikslą, jos sudarymo aplinkybes bei sutarties kontekstą. Sutartimi sulgyta tam tikromis pastangomis, darbu prisidėti prie kuo greitesnio sandorio sudarymo ir būtent už įdirbį, o ne už „parašo buvimą“, kaip teigia ieškovas, nustatyta gauti išmoką. Sutartimi šalys sulgyo tik dėl vienos išmokos, kuri išmokama priklausomai nuo ieškovo išdirbto laiko ir indėlio į akcijų pardavimo procesą, taip pat nuo sandorio vertės. Kaip taisyklės, jog išmoka sumokama po sandorio sudarymo, išlyga, sutarties 2.1.3 punkte nurodyta galimybė dalį išmokos gauti anksčiau (avansu), t. y. dar banko pardavimo sandoriui nepasibaigus. Tai nėra savarankiška (bazinė) išmoka, kaip bando įrodyti ieškovas. Faktą, kad buvo susitarta dėl vienos išmokos, patvirtina ir tai, jog sudarius sandorį, galutinė išmoka būtų mažinama minėta avanso suma (sutarties 2.1.4–2.1.5 punktai). Vadovaujantis ieškovo ydinga logika, jam būtų užtekę pasirašyti sutartį ir teikti paslaugas nors vieną dieną, kad pagal sutartį gautų 3 bazinių dydžių atlygį. Tačiau atsakovui buvo reikalingas ne ieškovo parašas, o faktinė pagalba ir veiksmai, siekiant parduoti banko akcijas už kuo didesnę vertę. Būtent gautomis pajamomis, kaip sandorio rezultatu, atsakovas ir siekė pasidalyti su vadovais, tarp jų ir ieškovu, taip atsilygindamas už jų suteiktą pagalbą ir prisidėjimą prie akcijų pardavimo. Teismai, atsižvelgdami į sutarties tekstą, be kita ko, remdamiesi ir liudytojų parodymais, pagrįstai nustatė, jog būtent sutarties tekstas atitiko tikrąją šalių valią, ir kartu nusprendė, kad ieškovo pateikiami argumentai, jog sutarties 2.1.3 punkte išmoka yra išskirta dėl to, jog ji yra sutarties „parašo mokestis“ ir sutartį sudariusiam vadovui mokama vien dėl to, kad jis apskritai tokią sutartį sudarė, yra nepagrįsti.
- 18.4. Ieškovas neišdirbo minimalaus sutartyje nurodyto laiko, priešingai nei kiti valdybos nariai, todėl pagal sutartį neįgijo teisės į išankstinę

dalis išmokos išmokėjimą. Tai reiškia, kad ieškovo padėtis ir atsakovo įsipareigojimai ieškovui nėra tokie patys kaip kitiems banko valdybos nariams, todėl negali būti vertinami ir aiškinami vienodai.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl sutarčių aiškinimo taisyklių (CK 6.193–6.195 straipsniai)

19. Byloje kilo ginčas dėl atsakovo pareigos išmokėti ieškovui jų sudarytoje Vadovo skatinimo sutartyje nustatytą skatinamąją išmoką. Ieškovas, nesutikdamas su teismų procesiniais sprendimais atmesti ieškinį, kasaciniame skunde argumentuoja, kad byla nagrinėjė teismui netinkamai aiškino ir taikė sutarčių aiškinimo taisykles nustatančius CK 6.193–6.195 straipsnius bei, analizuodami sutarties turinį, nukrypo nuo kasacinio teismo išaiškinimų.
20. Sutarčių aiškinimo instituto paskirtis – nustatyti sutarties turinį, iš sutarties kylančių šalių tarpusavio teisių ir pareigų apimtį tais atvejais, kai kyla šalių ginčas dėl sudarytos sutarties galiojimo ir (ar) vykdymo. Sutarties šalių valia ir ja priimtų įsipareigojimų apimtis nustatytos pagal sutarčių aiškinimo taisykles, reglamentuotas CK 6.193–6.195 straipsniuose bei suformuluotas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje.
21. Kasacinio teismo praktika dėl sutarčių aiškinimo yra išplėtotą ir nuoseklią. Kasacinio teismo praktikoje sutarčių aiškinimo klausimu yra nurodyta, kad kai kyla šalių ginčas dėl konkrečios sutarties rūšies, turinio, jos sąlygų, sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties dalyvių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, į šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas konkrečiu atveju reikšmingas aplinkybes. Sutarties sąlygos turi būti aiškinamos taip, kad aiškinimo rezultatas nereikštų nesąžiningumo vienos iš šalių atžvilgiu. Aiškinant sutartį, būtina vadovautis ir CK 1.5 straipsnyje įtvirtintais bendraisiais teisės principais. Taikant įstatyme įtvirtintas ir teismų praktikoje pripažintas sutarčių aiškinimo taisykles, turi būti kiek įmanoma tiksliau išsiaiškinta šalių valia, išreikšta joms sudarant sutartį ir priimančią iš tokių sutarčių kylančius įsipareigojimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gruodžio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-703/2013; 2020 m. liepos 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-223-1075/2020, 45 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika). Iš nurodytų sutarčių aiškinimo taisyklių matyti, kad pirmiausia yra įtvirtintas subjektyviojo sutarties aiškinimo metodas, įpareigojantis aiškinti tikruosius šalių ketinimus, o ne vien remtis pažodiniu sutarties teksto aiškinimu (objektyviojo sutarties aiškinimo metodas). Tai tiesiogiai susiję su tuo, kad kiekviena sutartis privalo būti aiškinama sąžiningai. Šie esminiai sutarčių aiškinimo principai (t. y. nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai) lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas atsižvelgti ne tik į jų lingvistinę reikšmę, tačiau įvertinti ir sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio bei sutarties sudarymo metu buvusį sąlygų suvokimą. Dėl to reikšminga CK 6.193 straipsnio 5 dalyje nustatyta bendroji taisyklė, kad sutarties aiškinimui svarbu ir faktinės aplinkybės, susijusios su sutarties sudarymu, vykdymu, kitokiais šalių veiksmais, nes faktiniai šalių veiksmai reikšmingi siekiant nustatyti tikruosius šalių ketinimus (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. liepos 12 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-357/2012 ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką).
22. Nagrinėjamoje byloje aiškindami Vadovo skatinimo sutartį teismai nustatė šios sutarties sudarymo tikslą, įtvirtintą jos preambulėje, – akcininko norą paskatinti vadovą piniginiu mokėjimu už vadovo atsidavimą ir pagalbą, teikiamą akcininkui ryšium su (banko perleidimo) sandoriu, taip pat už vadovo laikymąsi kitų įsipareigojimų, siekiant kuo didesnės galimos gražos akcininkui. Sutartimi ieškovas įsipareigojo greitai ir organizuotai teikti informaciją apie banką, patarti ir teikti paaiškinimus dėl banko veiklos, parengti duomenų kambarį dėl išsamaus pardavėjo ir pirkėjo veiklos patikrinimo, būti lojalus akcininkui, laikytis konfidencialumo, sutarties galiojimo laikotarpiu nenutraukti darbo sutarties su banku bei svarbių priežasčių, nevilioji ir nepadėti kitam asmeniui pervilioti dirbti banko ar su juo susijusių bendrovių darbuotojų, vengti interesų konflikto bei nedelsiant informuoti apie kontaktus su suinteresuotais asmenimis ar apie jų paklausimus. Byloje nekilo ginčo dėl to, kad ieškovas tinkamai vykdė savo sutartinius įsipareigojimus, jų nepažeidė.
23. Vadovo skatinimo sutartis pasirašyta 2019 m. gruodžio 18 d. Joje šalys susitarė dėl tam tikrų joms reikšmingų terminų – 6 mėnesių pradinio laikotarpio (Sutarties 1.1.9 punktas), 12 mėnesių sandorio laikotarpio (Sutarties 1.1.18 punktas) ir galutinės datos – 18 mėnesių nuo Sutarties pasirašymo (Sutarties 1.1.12 punktas). Šie terminai, be kita ko, yra reikšmingi Sutartimi sulgytoje atlygio sistemoje.
24. Vadovo skatinimo sutartis atlygintinė – Sutarties 2.1 skyriuje šalys sulygo dėl pagal Sutartį akcininko vadovui mokėtinos skatinamosios išmokos apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos. Šiame skyriuje skatinamoji išmoka išskaidyta į dvi dalis – fiksuotą, nustatytą Sutarties 2.1.3 punkte, kuri išmokama tuo atveju, jei sandorio laikotarpiu sandoris neužbaigiamas per 6 mėnesių laikotarpį (pradinis laikotarpis), o vadovas nepadarė šiuo laikotarpiu esminio savo įsipareigojimų pažeidimo. Ši išmokos dalis yra lygi 3 bazinėms sumoms. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad šios išmokos išmokėjimas nėra siejamas su sandorio užbaigimu, o jos dydis – su sandorio suma. Kita skatinamosios išmokos dalis nėra fiksuota, ji išmokama tik po sandorio užbaigimo ir jos dydis, priklausomai nuo sandorio sumos, gali būti 6, 12 ar 15 ieškovo bazinių atlyginimų (Sutarties 2.1.1 punktas). Ši galutinė išmoka, kuri išmokama po sandorio užbaigimo, yra mažinama pirmiau aptarta fiksuota (3 bazinių atlyginimų) išmokos dalimi (Sutarties 2.1.4 punktas) ir tai pagrįstai leidžia Sutarties 2.1.3 punkte įtvirtintą 3 bazinių atlyginimų išmoką vertinti kaip avansinę. Tačiau teisėjų kolegija atkreipia dėmesį ir į tai, kad Sutartyje nenustatyta pareigos vadovui grąžinti šią avansinę išmoką akcininkui tuo atveju, jei sandoris neužbaigiamas iki galutinės datos. Be to, remiantis Sutarties 5.2 punktu, ji išmokama ir tada, kai vadovas pasinaudoja teise vienašališkai nutraukti sutartį po pradinio laikotarpio, t. y. 6 mėnesių nuo sutarties pasirašymo, tačiau iki sandorio užbaigimo. Dėl to nėra pagrindo sutikti su apeliacinės instancijos teismo išvada, kad Sutarties 2.1.3 punkte nurodyta skatinamoji išmoka nelaikytina savarankiška ir nepriklausoma nuo sandorio sudarymo laikotarpio ir vertės.
25. Byloje ieškovas pareiškė reikalavimą priteisti būtent Sutarties 2.1.3 punkte nurodytą skatinamosios išmokos fiksuotą 3 bazinių atlyginimų dalį. Pirmiau konstatuota, kad šios išmokos išmokėjimas nėra siejamas su sandorio užbaigimu, o jos dydis – atitinkamai su sandorio suma, dėl to sandorio (ne)užbaigimo faktas per sandorio laikotarpį ar iki galutinės datos neturi teisinės reikšmės sprendžiant dėl ieškovo teisės į Sutarties 2.1.3 punkte nurodytą skatinamosios išmokos dalį.
26. Tačiau sprendžiant dėl ieškovo teisės į išmoką (jos dalį) reikšmingas yra Sutarties 2.2.3 punkte įtvirtintas vadovo (ieškovo) įsipareigojimas dirbti banke einant savo pareigas šios sutarties galiojimo laikotarpiu, t. y. nenutraukti darbo sutarties savo iniciatyva be svarbių priežasčių (DK 55 straipsnis). Šiame punkte taip pat aptartos darbo sutarties nutraukimo pasekmės, kurios yra skirtingos priklausomai nuo nutraukimo pagrindo. Jei bankas atleidžia vadovą ne dėl esminio jo pareigų pagal taikomus įstatymus ir (ar) darbo sutartį pažeidimo, o dėl bet kokios kitos priežasties (DK 54, 57, 59, 60 straipsniai), arba kai vadovas nutraukia darbo sutartį dėl svarbių priežasčių (DK 56 straipsnis, išskyrus 56 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktus), vadovas turi teisę gauti dalį skatinamosios išmokos, proporcingą laikotarpiui, kurį vadovas tinkamai vykdė Sutartį, laikotarpiu nuo pasirašymo datos iki sandorio užbaigimo datos. Jeigu vadovas atsistatydina iš savo pareigų banke, t. y. jo darbo sutartis su banku yra nutraukiama jo kaip darbuotojo pareiškimu be priežasties (DK 55 straipsnis), arba vadovas yra atleidžiamas dėl esminio darbo

sutarties pažeidimo ([DK 58](#) ir [104](#) straipsniai), arba Sutartis yra akcininko (atsakovo) nutraukiama dėl esminio Sutarties pažeidimo, skatinamoji išmoka vadovui nėra mokama.

27. Nagrinėjamos bylos atveju darbo sutartis su ieškovu buvo nutraukta abiejų šalių susitarimu ([DK 54](#) straipsnis) 2020 m. kovo 30 d., t. y. nepasibaigus pradiniam 6 mėnesių laikotarpiui (jis pasibaigė 2020 m. birželio 18 d.). Toks darbo sutarties nutraukimas, remiantis pirmiau aptarto Sutarties 2.2.3 punkto paskutiniu sakiniu, šalių nėra priskirtas tiems atvejams, kai skatinamoji išmoka vadovui nėra mokama.
28. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad pirmiau aptartoje Sutarties 2.2.3 punkto nuostatoje yra įtvirtinta tik galutinės išmokos, išmokamos tik po sandorio užbaigimo, dalies apskaičiavimo tvarka. Tokiu atveju vadovui būtų išmokama dalis Sutarties 2.1.1 punkte įtvirtintos skatinamosios išmokos, proporcinga laikotarpiui, kurį vadovas tinkamai vykdė Sutartį, laikotarpiu nuo pasirašymo datos iki sandorio užbaigimo datos. Atsiskaitymo su vadovu, su kuriuo darbo sutartis nutraukta remiantis [DK 54](#) straipsniu, jam neišdirbus šalių sudarto pradinio 6 mėnesių laikotarpio, (tokia situacija, kokia susiklostė nagrinėjamos bylos atveju) tvarka Sutartyje šalių tiesiogiai nėra aptarta.
29. Remiantis [CK 6.195 straipsniu](#), jeigu šalys neaptarė tam tikrų sutarties sąlygų, reikalingų sutarčiai vykdyti, tai šias sutarties spragas vienos iš šalių reikalavimu gali pašalinti teismas, nustatydamas atitinkamas sąlygas, atsizvelgdamas į dispozityviasias teisės normas, šalių ketinimus, sutarties tikslą ir esmę, sąžiningumo, protingumo ir teisingumo kriterijus. Kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad teismas gali nustatyti antrailes sutarties sąlygas, jei šalys dėl jų nesutarė, bet jos reikalingos sutarčiai vykdyti, tačiau svarbu tai, kad sutarties spragų užpildymas nepažeistų teisės normų reikalavimų ir neiškreiptų šalių ketinimų, sudarytos sutarties esmės ir tikslų; teismas negali nustatyti tokių sutarties sąlygų, kurios prieštarautų faktiniam šalių susitarimui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-139/2012](#)).
30. Nutarties 28 punkte apibrėžta sutarties spraga pildytina atsizvelgiant į [CK 6.195](#) straipsnyje nustatytus kriterijus bei įvertinus byloje nustatytas faktines aplinkybes. Atsizvelgiant į byloje nustatytą Sutarties sudarymo tikslą, konstatuotas faktines aplinkybes, kad ieškovas nepadarė esminio savo įsipareigojimų pagal Sutartį pažeidimo, darbo sutartis su juo nutraukta nesuėjęs 6 mėnesių terminui ne dėl jo kaltės, o [DK 54](#) straipsnio pagrindu, pasibaigus jo kadencijai, taip pat į Sutarties 2.2.3 punkte įtvirtintą proporcingo atlygio taisyklę, yra pagrindas konstatuoti, kad nagrinėjamoje situacijoje ieškovas turi teisę į Sutarties 2.1.3 punkte nurodytos 3 bazinių atlyginimų skatinamosios išmokos dalį, proporcingą laikotarpiui, kurį ieškovas tinkamai vykdė Sutartį (nuo 2019 m. gruodžio 18 d. iki 2020 m. kovo 30 d.), laikotarpiu nuo pasirašymo datos iki pradinio 6 mėnesių laikotarpio pabaigos. Toks Sutarties aiškinimas atitinka sąžiningumo principą ir atlygintiną Sutarties pobūdį.
31. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas padarė klaidingą išvadą, jog ieškovas turi teisę reikalauti tik proporcingos išmokos dalies, kuri galėtų būti apskaičiuota po sandorio užbaigimo. Pabrėžtina, kad ieškovas nagrinėjamoje byloje nereikšė reikalavimo dėl galutinės skatinamosios išmokos, nustatytos Sutarties 2.1.1 punkte, jis prašė priteisti fiksuotą skatinamosios išmokos dalį, įtvirtintą Sutarties 2.1.3 punkte, kurios išmokėjimas, minėta, nesijamas su sandorio (ne)užbaigimu. Ta aplinkybė, kad nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme pasibaigė sandorio laikotarpis (2020 m. gruodžio 18 d.), bet dar nebuvo suėjusi galutinė data ir nebuvo galimybės konstatuoti sandorio (ne)užbaigimo per šį laikotarpį fakto, negali būti vertinama kaip klūtis apskaičiuoti ieškovui pagal sutartį tenkančią skatinamosios išmokos dalį, nes ši dalis, minėta, nepriklauso nuo sandorio (ne)užbaigimo. Dėl to, konstatavę, kad ieškovas turi teisę į proporcingą pagal sutartį suteiktų paslaugų atlyginimą (t. y. iš esmės į dalį išmokos), teismai nepagrįstai atsisakė tokią dalį apskaičiuoti, remdamiesi byloje nustatytomis aplinkybėmis. Tokia bylą nagrinėjusių teismų pozicija neatitinka bendrųjų teisingumo ir protingumo principų bei [CPK 2](#) straipsnyje įtvirtinto civilinio proceso tikslo greičiau atkurti teisinę taiką tarp ginčo šalių. Išspręstoje byloje neturi likti neatsakytų klausimų, palikta neaiškumų, kurie daro išnagrinėtą bylą iki galo neišspręstą arba yra naujo teisinio ginčo tarp šalių šaltinis ir todėl reikalauja papildomo teismo įsikišimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-27-701/2019](#), 41 punktą).

Dėl kitų kasacinio skundo argumentų ir bylos procesinės baigties

32. Apeliacinės instancijos teismas 2021 m. kovo 30 d. nutartimi priėmė ieškovo pateiktus įrodymus, pagrindžiančius banko akcijų pirkimo-pardavimo sutarties nutraukimą, ir pasiūlė atsakovui pateikti dėl jų savo nuomonę, tačiau, išnagrinėjęs apeliacinį skundą, skundžiamoje nutartyje jau konstatavo priešingai – ieškovo prašymą dėl naujų įrodymų priėmimo bei įrodymų išreikalavimo atmetė. Nors ši situacija neabejotinai vertintina kaip civilinio proceso teisės normų pažeidimas, tačiau, atsizvelgiant į tai, kad ieškinio reikalavimui išspręsti sandorio (ne)užbaigimo faktas neturi reikšmės, nurodytų įrodymų nevertinimas apeliaciniame procese nelaikytinas esminiu pažeidimu, galėjusiu lemti neteisingą bylos išsprendimą.
33. Apibendrinama tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai iš esmės netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias sutarčių aiškinimo taisykles, ir iš esmės neišsprendė šalių ginčo, todėl jų priimti procesiniai sprendimai naikintini ir priimtinas naujas sprendimas – ieškinį tenkinti iš dalies. Kadangi ieškovui priteistinos skatinamosios išmokos dalies piniginei išraiškai apskaičiuoti šiuo atveju reikia atlikti tik aritmetinius skaičiavimo veiksmus, nenustatant anksčiau netirtų faktinių aplinkybių, kasacinis teismas, atsizvelgdamas į proceso koncentruotumo ir ekonomiško principus, apskaičiuoja priteistinos išmokos dydį.
34. Sutarties galiojimo laikotarpiu ieškovas išdirbo banke 103 dienas (nuo 2019 m. gruodžio 18 d. iki 2020 m. kovo 30 d.), o pradinis laikotarpis buvo 183 dienos (nuo 2019 m. gruodžio 18 d. iki 2020 m. birželio 18 d.), ieškovui priteistina 56,28 proc. Sutarties 2.1.3 punkte nurodytos 3 bazinių atlyginimų skatinamosios išmokos – 14 938,96 Eur (8848 Eur × 3 × 56,28 proc.). Remiantis Sutarties 2.1.3 punktu, ši išmoka turėjo būti išmokėta per 10 darbo dienų po pradinio laikotarpio, t. y. iki 2020 m. liepos 3 d., Sutarties 4.4 punkte nustatyta atsakovo pareiga mokėti ieškovui 0,04 proc. delspinigių nuo vėluojamos sumokėti sumos už kiekvieną pavėluotą dieną. Ieškovas prašė priteisti delspinigių už 83 dienas, taigi jam iš atsakovo priteistina 495,97 Eur delspinigių.
35. Remiantis [CK 6.37 straipsniu](#) 2 dalimi, 6.210 straipsnio 1 dalimi, ieškovui iš atsakovo taip pat priteistinos 5 procentų dydžio metinės palūkanos nuo priteistos 15 434,93 Eur sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2020 m. spalio 5 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

36. [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Pagal [CPK 98 straipsnio](#) 1, 2 dalis šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas; dėl šių išlaidų atlyginimo priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu; šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos; šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsizvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.
37. Kasaciniam teismui panaikinus skundžiamus teismų procesinius sprendimus ir priėmus naują sprendimą, byloje perskirstomos šalių

bylinėjimosi išlaidos, turėtos pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose, bei paskirstomos bylinėjimosi išlaidos, patirtos kasaciniame procese ([CPK 93 straipsnio](#) 5 dalis).

38. Ieškovas pirmosios instancijos teisme turėjo 617 Eur išlaidų žyminiam mokesčiui, 2413,95 Eur advokato teisinei pagalbai rengiant ieškinį, 1290,77 Eur už atstovavinį posėdžiui ir procesinių prašymų rengimą (apmokėta 2020 m. spalio 7 d.); už apeliacinį skundą ieškovas sumokėjo 617 Eur žyminio mokesčio, taip pat turėjo 2356,08 Eur išlaidų advokato pagalbai rengiant apeliacinį skundą, procesinius prašymus (apmokėta 2021 m. kovo 12 d., balandžio 20 d.); už kasacinį skundą ieškovas sumokėjo 617 Eur žyminio mokesčio, taip pat turėjo 2516,80 Eur išlaidų advokato pagalbai rengiant kasacinį skundą (apmokėta 2022 m. sausio 20 d.). Iš viso ieškovas patyrė 10 428,60 Eur bylinėjimosi išlaidų.
39. Atsakovas pirmosios instancijos teisme patyrė 3513 Eur išlaidų advokato teisinei pagalbai (2903 Eur atsiliepimo į ieškinį parengimas, 610 Eur pasiruošimas ir atstovavimas teismo posėdyje (apmokėta 2020 m. gruodžio 9 d.); apeliacinės instancijos teisme turėjo 3502,50 Eur išlaidų advokato pagalbai už atsiliepimo į apeliacinį skundą rengimą (apmokėta 2021 m. kovo 16 d.); kasaciniame teisme turėjo 2625 Eur išlaidų advokato pagalbai rengiant atsiliepimą į kasacinį skundą (apmokėta 2021 m. lapkričio 2 d.). Iš viso atsakovas patyrė 9640,50 Eur bylinėjimosi išlaidų.
40. Šios šalių prašomos priteisti sumos neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) (toliau – Rekomendacijos) 7, 8.2, 8.5, 8.10, 8.11, 8.13, 8.14, 8.17, 8.19 punktuose nustatytų maksimalių dydžių.
41. Atsižvelgiant į tai, kad kasaciniu skundu tenkinama 56,28 proc. ieškovo reikalavimų, tai jam iš atsakovo priteistina 5869,21 Eur, o atsakovui iš ieškovo – 4214,82 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo. Teisėjų kolegija atlieka priteistinių bylinėjimosi išlaidų atlyginimo sumų tarp ieškovo ir atsakovo įskaitymą ir, jį atlikusi, konstatuoja, kad ieškovui iš atsakovo priteisiama 1654,39 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, o atsakovui bylinėjimosi išlaidų atlyginimas iš ieškovo nepriteisiamas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gegužės 25 d. nutartį ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. gruodžio 29 d. sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą – ieškinį tenkinti iš dalies.

Priteisti ieškovui A. Ž. (*duomenys neskelbtini*) iš atsakovo K. K. (*duomenys neskelbtini*) 14 938,96 Eur (keturiolika tūkstančių devynis šimtus trisdešimt aštuonis Eur 96 ct) skolos, 495,97 Eur (keturis šimtus devyniasdešimt penkis Eur 97 ct) delspinigių ir 5 procentų dydžio metinės palūkanas nuo priteistos 15 434,93 Eur (penkiolikos tūkstančių keturių šimtų trisdešimt keturių Eur 93 ct) sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2020 m. spalio 5 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.

Priteisti ieškovui A. Ž. (*duomenys neskelbtini*) iš atsakovo K. K. (*duomenys neskelbtini*) 1654,39 Eur (vieną tūkstantį šešis šimtus penkiasdešimt keturis Eur 39 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Alė Bukaviniene

Artūras Driukas

Jūratė Varanauskaitė